

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Володимир ЛАДИКА

«28» квітня 2024 року

ПРОГРАМА

**фахових вступних випробувань для осіб,
що вступають на ОС «Магістр»,
спеціальність 211 «Ветеринарна медицина»**

РЕКОМЕНДОВАНО

Вченою радою факультету
ветеринарної медицини

Протокол № _____ від _____ 2024

Голова Вченої ради ФВМ

Олександр НЕЧИПОРЕНКО

Голова фахової атестаційної комісії

Олександр НЕЧИПОРЕНКО

СУМИ 2024 р.

Програма фахових вступних випробувань для осіб, що вступають на ОС «Магістр» на спеціальність 211 «Ветеринарна медицина» - 2024. – 11 с.

Програму підготували:

Нечипоренко О.Л. - кандидат ветеринарних наук, доцент, декан факультету ветеринарної медицини Сумського НАУ.

Улько Л.Г. - доктор ветеринарних наук, професор, зав кафедрою терапії, фармакології та клінічної діагностики

Стоцький О.Г. - кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри хірургії

Ребенко Г.І. - кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри епізоотології та паразитології

Сергієнко В.О. - відповідальний секретар приймальної комісії

Схвалено методичною радою факультету ветеринарної медицини

Протокол № __ від _____ 2024

Голова ради факультету _____ Олександр НЕЧИПОРЕНКО

Зміст

Пояснювальна записка.....	4
1. Перелік тем для підготовки з дисципліни Організація та економіка ветеринарної справи.....	4
2. Перелік тем для підготовки з дисципліни Епізоотологія та інфекційні хвороби тварин	5
3. Перелік тем для підготовки з дисципліни Паразитологія та інвазійні хвороби тварин	6
4. Перелік тем для підготовки з дисципліни Ветсанекспертиза	6
5. Перелік тем для підготовки з дисципліни Внутрішні хвороби тварин.	7
6. Перелік тем для підготовки з дисципліни Загальна та спеціальна хірургія	8
7. Перелік тем для підготовки з дисципліни Ветеринарне акушерство	9
8. Форма проведення фахового випробування.	9
9. Критерії оцінки відповідей фахового випробування.	10

Пояснювальна записка

Підготовка лікарів ветеринарної медицини ОС «Магістр» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» проводиться після здобуття ОКР «Бакалавр». Ефективна діяльність фахівців ветеринарної медицини забезпечується їх знаннями та вміннями, отриманими у процесі навчання, їх спроможністю виконувати діагностичні, наглядові, профілактичні та оздоровчі функції.

Основним завданням фахових вступних випробувань є виявлення у вступників спеціальних знань і практичних навичок з комплексу фахових навчальних дисциплін. Для вступників на ОС "Магістр" за спеціальністю "Ветеринарна медицина" цей комплекс включає дисципліни:

1. організація та економіка ветеринарної справи
2. Епізоотологія з мікробіологією
3. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин
4. Внутрішні хвороби тварин
5. Хірургія ветеринарної медицини
6. Акушерство, гінекологія та штучне осіменіння тварин
7. Ветеринарно-санітарна експертиза

При складанні фахових вступних випробувань вступники повинні відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики лікаря ветеринарної медицини показати високу фундаментальну та фахову професійну підготовку з комплексу фундаментальних і професійно орієнтованих дисциплін за обсягами програми підготовки фахівців зі спеціальності 211 "Ветеринарна медицина",

Завдання програми – допомогти підготуватися по відповідних темах до відповіді на питання фахового вступного іспиту.

Програма містить також пояснення щодо форми проведення іспиту та критерії оцінювання відповідей на питання.

1. Перелік тем для підготовки з дисципліни Організація та економіка ветеринарної справи

1. Історія ветеринарної справи
2. Міжнародні ветеринарні організації
3. Організація ветеринарної освіти
4. Законодавство України з питань ветеринарної медицини
5. Організація ветеринарного контролю
6. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення ветеринарних заходів
7. Планування та організація ветеринарних заходів.
8. Організація ветеринарної медицини області
9. Організація ветеринарної медицини міста
10. Організація ветеринарної медицини сільського району

11. Організація ветеринарної медицини господарства
12. Економіка ветеринарних заходів
13. Ветеринарний облік, звітність та діловодство

2. Перелік тем для підготовки з дисципліни Епізоотологія та інфекційні хвороби тварин

1. Методи індикації антитіл в сироватці крові.
2. Біологічний метод діагностики інфекційних хвороб сільськогосподарських тварин і птиці. (Види тварин які використовуються для постановки дослідів. Особливості постановки біологічної проби при діагностиці бактеріальних, вірусних та грибкових захворювань).
3. Класифікація біопрепаратів та їх характеристика.
4. Мета, засоби та методи проведення ветеринарно-санітарних заходів (дезінфекція, дезінсекція, дератизація, утилізація біологічних відходів).
5. Профілактичні протиепізоотичні заходи та їх значення в підтриманні благополуччя тваринництва та птахівництва.
6. Коефіцієнти захворюваності, летальності, сприйнятливості тварин идо інфекційних хвороб
7. Епізоотологічний моніторинг основних інфекційних хвороб тварин
8. Етіологія, діагностика, профілактика та заходи боротьби з сибіркою.
9. Високопатогенний грип птиці: етіологія, діагностика, профілактика та заходи боротьби.
10. Патогенез, діагностика та заходи боротьби з лейкозом великої рогатої худоби.
11. Діагностика та заходи щодо ліквідації туберкульозу великої рогатої худоби.
12. Сказ: етіологія, діагностика, профілактика та заходи боротьби.
13. Лептоспіроз: етіологія, діагностика, профілактика та заходи боротьби.
14. Африканська чума свиней. Заходи з профілактики та ліквідації.
15. Інфекційна анемія, мит та сап коней
16. Губкоподібна енцефалопатія великої рогатої худоби: етіологія, діагностика, заходи боротьби.
17. Інфекційні хвороби молодняку : класифікація, основні причини виникнення, особливості перебігу та діагностики. Загальні принципи лікування та профілактики.
18. Інфекції репродуктивних органів великої рогатої худоби. Діагностика, заходи боротьби

Література для підготовки:

- 1) Ярчук Б.М., Вербицький П.І., Литвин В.П., та ін. Загальна епізоотологія. Біла Церква, 2002 - 656 с.
- 2) Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія. К.: "вища освіта", 2002. - 701с.
- 3) В.П. Литвин, Л.В. Олійник, Л.Є Корнієнко, Б.М.Ярчук. Факторні хвороби с/г тварин. Біла Церква. 2002.- 368 с.
- 4) Р.Кравців, Я.Злонкевич, Б.Корж, І.Олексюк Інфекційні хвороби великої рогатої худоби. Львів, - 2001. - 394с.
- 5) Кравців Р. Злонкевич Я. Інфекційні хвороби свиней. Львів, 1999. - 272с.

3. Перелік тем для підготовки з дисципліни Паразитологія та інвазійні хвороби тварин

1. Піроплазмідози тварин (бабезіози та тейлеріози великої рогатої худоби, клінічні ознаки, діагностика, заходи боротьби та профілактика).
2. Еймеріози свійських тварин та заходи боротьби з ними.
3. Ізоспорози тварин (токсоплазмоз, саркоцистоз, криптоспоридіоз) та заходи боротьби з ними.
4. Мастігофорози і ціліатози (трихомоноз великої рогатої худоби, балантидіоз свиней), діагностика, лікування і профілактика.
5. Трематоди тварин: загальна морфо-біологічна характеристика і систематика трематод.
6. Трематодози тварин (морфологія і біологія фасціол, дикроцелій, парамфістом, опісторхісів, епізоотологія, клінічні ознаки, діагностика, лікування та профілактика).
7. Цестоди: загальна морфо-біологічна характеристика цестод та типи їх личинок. Ларвальні та імагінальні цестодози, діагностика, заходи боротьби та профілактики.
8. Цестодози тварин (цистицеркози, ехінококоз, ценуроз тварин, теніїдози м'ясоїдних).
9. Нематодози (аскаридатози, стронгілятози та оксіуратози тварин), морфологія та біологія збудників, епізоотологія, клінічні ознаки, діагностика, заходи боротьби та профілактики).
10. Нематодози (трихури, спіруратози і філяріатози тварин; морфологія, біологія збудників та заходи боротьби з ними).
11. Паразитиформні та акарифформні кліщі як переносники кровопаразитарних хвороб та збудники псороптозу овець, саркоптозу свиней та демодекозу тварин.
12. Мухи та їх ветеринарно-санітарне значення (м'ясні, сірі-м'ясні та справжні мухи, їх морфологія та біологія. Мухи як збудники і як переносники збудників хвороб).
13. Ововодні хвороби тварин (гіподермоз великої рогатої худоби, естроз овець, гастрофільози коней).
14. Представники гнусу (комари, мошки, мокреці, москити і гедзі), їх ветеринарно-санітарне значення та заходи боротьби з ними.
15. Воші, блохи, кровососки (морфологія і біологія кровосисних комах та заходи боротьби з ними).

Література для підготовки:

- 1) Галат В. Ф., Березовський А. В., Сорока Н. М., Прус М. П., Євстаф'єва В.О., Галат М.В. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. Підручник./ за ред. проф. Галат В. Ф.- Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2012. - 338.
- 2) Паразитологія та інвазійні хвороби тварин / В.Ф. Галат, А.В. Березовський, М.П. Прус, Н.М. Сорока; За ред. В.Ф. Галата. – К.: Вища освіта, 2003. – 464 с.
- 3) Практикум із паразитології / В.Ф. Галат, Ю.Г. Артеменко, М.П. Прус та ін.; За ред. В.Ф. Галата. – К.: Урожай, 2004. – 192 с.

4. Перелік тем для підготовки з дисципліни Ветсанекспертиза

1. Показники якості продукції тваринництва.
2. Показники безпеки продукції тваринництва.

3. Вплив хімічних та фізичних факторів небезпеки на якість продукції тваринництва.

4. Вплив біологічних факторів небезпеки на якість продукції тваринництва. Токсикоінфекції.

5. Основи технології, гігієни виробництва і ветеринарно-санітарна експертиза м'яса та м'ясних продуктів харчування тваринного походження.

6. Основи технології, гігієни виробництва і ветеринарно-санітарна експертиза молока та молочних продуктів.

7. Основи технології, гігієни виробництва та ветсанекспертизи, якість та безпека субпродуктів.

8. Основи технології, гігієни виробництва та ветсанекспертизи, якість та безпека харчового жиру.

9. Основи технології, гігієни виробництва та ветсанекспертизи, якість та безпека крові.

10. Основи технології, гігієни виробництва та ветсанекспертизи, якість та безпека кишкової та ендокринно-ферментної сировини.

11. Основи технології, гігієни виробництва та ветсанекспертизи, якість та безпека шкіряно-хутрової і технічної сировини.

12. Якість продуктів харчування і рослинного походження та продовольчої сировини.

13. Виробничо-ветеринарний контроль на всіх етапах обігу рибної сировини та продуктів їх переробки.

14. Ветсанітарія і виробничий ветеринарний контроль продукції тваринництва.

15. Основи технології, гігієни виробництва, виробничо-ветеринарний контроль, якість та безпека харчових яєць та яєчної продукції.

16. Кормові і харчові добавки.

17. Ветсанекспертиза туш при зоонозних захворюваннях, які передаються людині через продукти тваринництва

18. Випадки, які вимагають бактеріологічного дослідження м'яса. Схеми бактеріологічного дослідження.

Література для підготовки:

- 1) Ковбасенко В.М. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продукції тваринництва: Навчальний посібник: в двох томах. – Київ: Фірма «ІНКОС», 2005. – Т.1 – 416 с., Т.2 – 536 с.
- 2) Хоменко В.І. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва / В.І. Хоменко – К.: Сільгоспосвіта, 1995. – 704 с.
- 3) Яценко І.В. Експрес-довідник з ветеринарно-санітарної експертизи у запитаннях та відповідях / Яценко І.В., Труш А.М., Дегтярьов М.О. та ін. – Харків, 2009. – 248 с.
- 4) Збірник науково-методичних рекомендацій з ветеринарно-санітарної експертизи / За ред. О.М. Якубчак. – К.: «Біопром», 2008. – 256 с.
- 5) Яценко І.В. Гігієна молока і молочних продуктів. Підручник в 2 частинах / [І.В. Яценко, Н.М. Богатко, Н.В. Букалова, Т.І. Фотіна, І.А. Бібен, О.М. Бергілевич, В.Я. Бінкевич, Ю.Р. Гачак, С.А. Ткачук, В.В. Кам'янський, М.М. Бондаревський, Н.М. Зажарська, І.Л. Цивірко, О.І. Касяненко]. – Харків: «Діса плюс», 2016. – 416 с.
- 6) Пешук Л.В. Основи тваринництва і ветеринарно-санітарна експертиза м'яса та м'ясних продуктів. Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2011. – 400 с.
- 7) Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології стандартизації продуктів тваринництва / О.М.Якубчак, В.І. Хоменко, С.Д.Мельничук та ін.; За ред. О.М.Якубчак, В.І.Хоменко. -Київ, 2005. - 800 с.

5. Перелік тем для підготовки з дисципліни Внутрішні хвороби

тварин.

1. Хвороби серцево-судинної системи. Класифікація, поширення, основні причини виникнення захворювання, методи діагностики, загальні принципи лікування і профілактики.

2. Хвороби системи дихання : класифікація, поширення, етіологія, методи діагностики, диференційний діагноз, загальні принципи лікування і профілактики.

3. Хвороби системи травлення: класифікація, основні причини виникнення, особливості перебігу та діагностики. Загальні принципи лікування та профілактики.

4. Хвороби печінки: класифікація, основні причини виникнення, особливості перебігу та діагностики. Загальні принципи лікування та профілактики.

5. Хвороби нирок і сечових шляхів: класифікація, поширення, основні причини виникнення, особливості перебігу та діагностики. Загальні принципи лікування та профілактики.

6. Хвороби спричинені порушенням білкового та вуглеводно-ліпідного обміну: класифікація, основні причини виникнення, особливості перебігу та діагностики. Загальні принципи лікування та профілактики.

7. Хвороби спричинені порушенням обміну мінеральних речовин: класифікація, основні причини виникнення, особливості перебігу та діагностики. Загальні принципи лікування та профілактики.

8. Гіповітамінози: класифікація, основні причини виникнення, особливості перебігу та діагностики. Загальні принципи лікування та профілактики.

9. Хвороби молодняку : класифікація, основні причини виникнення, особливості перебігу та діагностики. Загальні принципи лікування та профілактики.

10. Отруєння токсинами кормів і кормовими добавками. Загальні принципи діагностики, лікування та профілактики отруєнь.

11. Імунні дефіцити у новонароджених телят: етіологія, патогенез, симптоми, діагностика і диференційна діагностика, лікування та заходи профілактики.

12. Диспепсія новонароджених телят (аліментарна, токсична): етіологія, патогенез, симптоми, діагностика і диференційна діагностика, лікування та заходи профілактики.

Література для підготовки:

- 1) Цвіліховський М.І., Береза В.І., Січкач В.С., Голопура С.І., Грушанська Н.Г., Скиба О.О., Лазаренко П.В., Руденко А.А., Якимчук О.М. Внутрішні незаразні хвороби тварин : підручник. – 3-є видання, перероблене та доповнене / за ред. М.І. Цвіліховського. – К. : Аграрна освіта, 2014. – 614 с.
- 2) Хмельницький Г.А., Локтионов В.Н., Полоз Д.Д. Ветеринарна токсикологія. – М. : Агропромиздат, 1987. – 319 с.
- 3) Цвіліховський М.І. та ін. Внутрішні хвороби тварин : практикум. – К. : Арістей, 2005. – 148 с.
- 4) Левченко В.І., Кондрахін І.П., Судаков М.О. та ін. Внутрішні хвороби тварин. – Ч.2 / за ред. В.І. Левченка. – Біла Церква : БДАУ, 2001. – 544 с.
- 5) Левченко В.І., Кондрахін І.П., Богатько Л.М. та ін. Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин : практикум / за ред. В. І. Левченка. – Біла Церква, 2000. – 224 с.

6. Перелік тем для підготовки з дисципліни Загальна та спеціальна хірургія

1. Загальна та місцева реакція організму на травму.
2. Відкриті механічні ушкодження (рани). Біологія ранового процесу. Видові особливості загоювання ран.
3. Хірургічна інфекція. Анаеробна інфекція.
4. Сепсис.

5. Хвороби м'язів.
6. Андрологічні хвороби.
7. Післякастраційні ускладнення.
8. Хвороби суглобів.
9. Хвороби в ділянці живота.
10. Хвороби копит і копитаць.

Література для підготовки:

- 1) Власенко В.М., Тихонюк Л.А., Рубленко М.В. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія. - Біла Церква, 2006.
- 2) Магда І.І., Власенко В.М., Воронін І.І., Пономаренко Є.М., Фоменко Г.М. Оперативна хірургія тварин з основами топографічної анатомії і анестезіології. - К.: Вища школа, 1995.
- 3) Панько І.С., Власенко В.М., Рубленко М.В., Ізденський В.Й., Ільницький М.Г. Загальна ветеринарна хірургія. - Біла Церква, 1999.
- 4) Панько І.С., Власенко В.М., Тихонюк Л.А., Ільницький М.Г., Нагорний В.В., Стадник П.О. Довідник з ветеринарної хірургії. - Біла Церква, 2001.

7. Перелік тем для підготовки з дисципліни Ветеринарне акушерство

1. Статева і фізіологічна зрілість тварин. Статевий цикл самок.
2. Характеристика стадій статевого циклу. Класифікація стат.циклів.
3. Плацента і її функції. Класифікація плацент.
4. Неплідність, малоплідність і яловість самок. Причини, форми, діагностика, профілактика.
5. Вагітність і її види. Протяжність вагітності у тварин і причини, які на неї впливають. Пуповина. Кровообіг плоду. Визначення віку плоду
6. Сперма і її склад. Два фізіологічні типи сперми. Методи визначення запліднюючої здатності плідників і їх сперми.
7. Визначення родового акту. Теорії родів. Складові компоненти родів, їх характеристика. Передвісники родів. Анатомо-топографічне взаємовідношення плоду і родових шляхів.
8. Післяродові ендометрити. Причини, діагностика, надання допомоги.
9. Мастити. Причини, діагностика, надання допомоги, профілактика.
10. Вади розвитку і основні хвороби новонароджених.

Література для підготовки:

- 1) Яблонський В.А. Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин / В.А. Яблонський. – К., Урожай, 2002. – 319 С.
- 2) Ветеринарное акушерство и гинекология. / А.П. Студенцов. В.С. Шипилов, Л.Г. Субботина, О.Н. Преображенский [Под ред. В.С. Шипилова 6-е изд. испр. и доп]. – М.: Агропромиздат, 1986. – 480 с.

8. Форма проведення фахового випробування.

Фахове випробування проводиться в формі письмового іспиту. Білети на іспит сформовані з чотирьох теоретичних питань по різних дисциплінам та одного практичного завдання (ситуаційне завдання). Таким чином кожен білет охоплює п'ять з семи вищенаведених дисциплін професійної підготовки лікаря ветеринарної медицини.

9. Критерії оцінки відповідей фахового випробування.

Максимальна кількість балів, набрана магістром на іспиті по п'яти фаховим завданням – **200 балів**.

При оцінюванні роботи відповідь кожне теоретичне питання оцінюється окремо максимум в **5 балів**, ситуаційне завдання – максимум в **10 балів**, а потім підраховується загальна сума балів і переводиться в 200-бальну за шкалою.

Критерії оцінки теоретичних питань:

- 5 балів – набирається в тому випадку, коли глибоко та всебічно розкрито зміст теоретичних питань;
- 4 бали – набирається в тому випадку, коли в основному розкрито зміст теоретичних питань, але при викладанні деяких аспектів питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;
- 3 бали – в цілому, непогано, але без обґрунтування та аргументації, зі значною кількістю недоліків;
- 2 бали - частково володіє матеріалом, не в змозі логічно викласти зміст питання;
- 1 бал – погано володіє матеріалом;
- 0 балів – не володіє матеріалом або відповідь на питання відсутня.

Критерії оцінки ситуаційного завдання:

- 10 балів – набирається в тому випадку, коли ситуаційне завдання повністю і успішно виконано;
- 9 балів – набирається в тому випадку, коли завдання повністю виконано, допускаються несуттєві помилки;
- 8 балів - завдання повністю виконано, але при викладанні деяких аспектів не вистачає достатньої глибини та аргументації;
- 7 балів – в цілому правильне виконання завдання, аргументовані відповіді, але з незначною кількістю суттєвих помилок;
- 6 балів - непогано, але без ґрунтовного аналізу та аргументації, зі значною кількістю недоліків. Виконання задовольняє мінімальним критеріям;
- 5 балів – поверхнево, без обґрунтування підходить до розв'язання ситуаційного завдання;
- 3-4 бали – не проявляє лікарського мислення при розв'язанні ситуаційного завдання;
- 1-2 бали – робились спроби розв'язання ситуаційного завдання;
- 0 балів – спроби виконати ситуаційне завдання відсутні.

Сума балів за відповіді	Конкурсний бал	Сума балів за відповіді	Конкурсний бал	Сума балів за відповіді	Конкурсний бал
30	200	20	133	10	67
29	193	19	127	9	60
28	187	18	120	8	53
27	180	17	113	7	47

26	173	16	107	6	40
25	167	15	100	5	33
24	160	14	93	4	27
23	153	13	87	3	20
22	147	12	80	2	13
21	140	11	73	1	7

До помилок відносяться невірне тлумачення понять та термінів, неповна або недостатньо обґрунтована відповідь, невірно вирішені задачі та наведені приклади, які викривають неправильність розуміння теми питання. Недоліками можуть вважатися нездатність вступника до магістратури робити співставлення, аналіз, обґрунтування.

До участі в конкурсі допускаються вступники, які на вступному випробуванні отримали **не нижче 100 балів**.